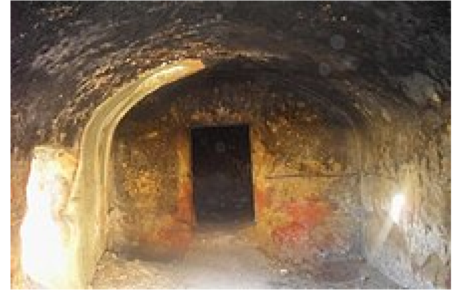
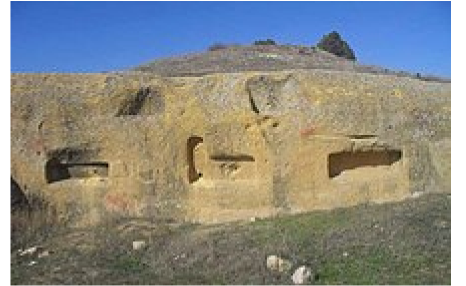
Alaman Kaya Mezarı

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Alaman Kaya Mezarı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi bölgesinde bulunan, Sivas ilinin Şarkışla ilçesine bağlı Alaman köyü yakınlarında bulunan Roma dönemine ait bir kaya mezarıdır.

Alaman Kaya Mezarı (önden)

Alaman Kaya Mezarı (içeriden)

Alaman Kaya Mezarı (dışarıdan)

İçindekiler

Konum

Alaman - Yahyalı yolu üzerinde köyden yaklaşık 5 km sonra Sarıtekke köyü kavşağında yer alır.[1] Kaldırak özü vadisinin doğu kenarındaki kaya bloğunun vadiye bakan güney yüzüne oyulmuştur. Tarihi Emlek yöresi içerisinde bulunur.[2]

Özellikler

Olasılıkla Roma dönemine aittir. Ana kayanın işlenmesi ile elde edilen cephe formuna sahiptir. Batı tarafındaki giriş kapısından beşik tonozlu 7,5 x 4 m. boyutlarında ve 3 m. yükseklikte büyük odaya geçilir. Odaya bitişik mezar odası vardır. Oda duvarlarına raf takmak amacıyla oluklar oyulmuştur ve doğu duvarındaki apsise bir ocak yeri açılmıştır,[3] ancak bunların daha sonraki dönemlere ait olması kuvvetle muhtemeldir. Günümüzde korumasız durumdadır. Etrafını çevreleyen çit veya herhangi bir uyarı levhası yoktur.

2020 yılının Aralık ayında "Sit Alanı" ilan edilmiştir ve bu durumun gereği olarak verilecek her tür zararın cezai yaptırımı bulunmaktadır.

Yörede "Taş Dam" olarak bilinen mekana yazın sıcakta küçükbaş hayvanlar da sokulmaktadır.

Taş Dam Efsanesi

Tarihi kalıntıya dair, yakın çevredeki köylerde anlatılmakta olan efsane, halk kültürü araştırmacısı Emin Kuzucular tarafından derlenerek Sivas Folklorü dergisinde “Bir Şarkışla Efsanesi Taş Dam” başlığı ile yayınlanmıştır.[4] Anlatılan öykü özet olarak şu şekildedir:

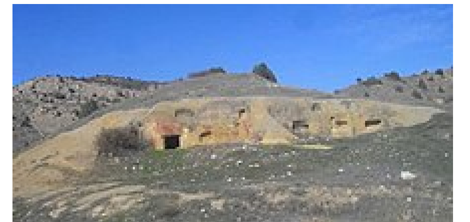
Geçmiş çağlarda bir genç rüyasında bade içer ve sevgilisinin yüzünü görür. Kızın adının Sündüs olduğu söylenir kendisine. Yemeden içmeden kesilir sonunda onu aramak için bir arkadaşını da yanına alarak yollara düşer. Bir akşam üzeri kızı görür ve onu izlemeye başlar, ancak kız yaya olduğu halde o kadar hızlı gitmektedir ki atlarını koşturmalarına rağmen ona yetişemezler. Kız bir pınarın başında durunca onlar da dururlar. Sündüs şiirler okur, türküler söyler. Oğlanın arkadaşı orada ölür. Delikanlı onun için ağlayarak bir mezar kazar ve gömer. Sündüs gece yarısı oğlana seslenerek karşıdaki kayaları oyup bir ev yapabilirse geri geleceğini söyler. Sabah uyanan delikanlı bunların hepsinin bir düş oyunu olduğunu anlar. Ama kayaları kazarak evi yapmaya koyulur. Gerçek Sündüs ise rüyasında bade içer, bir güvercin kılığında gelen oğlan silkinerek gerçek görüntüsüne bürünür ve kızla konuşur, sonra da tekrar kuşa dönüşerek uçar gider. Aylar sonra yürüyerek dağda koyun sağmaya giden kadınların arasında kızı gören oğlan orada şiirler okur. Kız da ona şiir okuyarak karşılık verir. Oradaki kadınlar kızın annesine, onu oğlanla evlendirmek için izin istemeye görücü olarak giderler ama kadın karşı çıkar. Bunun üzerine birlikte kaçan gençlerin peşine kızın erkek kardeşleri düşer. Taş Dam’da ikisini gece vakti bulurlar, içeriye girip kılıçlarını çekerler. Sündüs onların geldiğini görünce kendilerini taşa çevirmesi için Yaradan’a yakarır. İçeride gençlere kılıçla saldıran kızın ağabeyleri kendilerine yine kılıçla karşılık verilmesi üzerine sabaha kadar içerde mücadele ederler. Güneş doğduğunda ise köşede birbirine sarılmış iki insan gibi duran bir kaya çıkıntısına kılıç vurduklarını anlarlar. Kendilerine karşılık veren de yoktur aslında, farkında olmadan kendi aralarında vuruşmuşlardır ve birbirlerini sakat bırakmışlardır.[5]

Taş Dam neden yapılmış olabilir sorusuna cevap olarak halk kültürünün ürettiği efsanevi bir öyküdür.

Kaynakça

- Kazı Sonuçları Raporları,T.C. Kültür Bakanlığı-Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü (Yıllar: 1992, 1993, 1997, 1999, 2000)
- Şarkışla Belediyesi arşiv kayıtları, "Şarkışla hakkında genel tanıtım bilgileri" (Yıllar: 1987, 1993)

Dipnotlar

Alaman Kaya Mezarı - Profil

1. ^ Sivas Kültür Envanteri, Madde: Alaman Köyü Kaya Mezarı (https://www.sivaskulturenvanteri.com/alaman-koyu-kaya-mezari/) Erişim tarihi: 30/09/2020
2. ^ Yukarı Kızılırmak Havzası Tunç Çağları ve Demir Çağları Yerleşim Tarihi, Belleten - Türk Tarih Kurumu, Cilt LXII, Sayfa: 299
3. ^ Emlek Yöresinin Arkeolojik Dokusu, Musa Tokmak
4. ^ Sivas Folkloru Dergisi Kapsamında Yerel Türk Halkbilimi Dergiciliği Ve Araştırmacılığı Geleneği [1] (http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/4353/10182786.pdf) 29 Aralık 2021 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20211229090928/http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/4353/10182786.pdf)., Gamze KÖSE, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, Ankara, 2018, Sayfa: 126 ve 231
5. ^ “Bir Şarkışla Efsanesi - Taş Dam”, Emin Kuzucular, Sivas Folkloru, Nisan 1976, Sayı: 39, Sayfa: 17-20

Ayrıca bakınız

- Kaya mezarı
- Alaman köyü

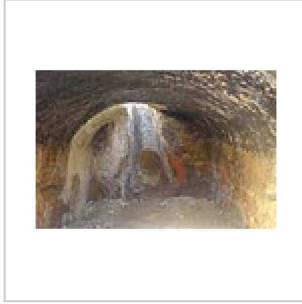
Dış bağlantılar

- Alaman Kaya Mezarı (https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/kulturenvanteri/alaman-koyu-kaya-mezari)
- Alaman Kaya Mezarı Fotoğrafları: [2] (https://www.deviantart.com/bulca/art/Alaman-Kaya-Mezari-863012474) - [3] (https://www.deviantart.com/bulca/art/Rock-Tomb-of-Alaman-862826921) (Yüksek Çözünürlük)
- Taş Dam Efsanesi (https://archive.org/details/emin-kuzucular-dergi-yazilari/Taş-Dam) (Emin Kuzucular, 1976)

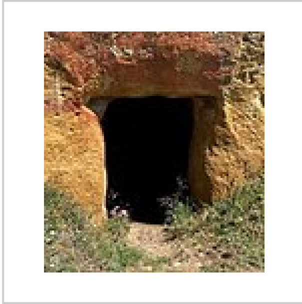
Fotoğraflar

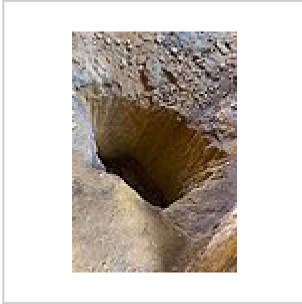

[*] Kaya Mezarı, Alaman köyü yakınlarında (Fotoğraf -1)

[*] Kaya Mezarı, Alaman köyü yakınlarında (Fotoğraf -2)

[*] Kaya Mezarı, Alaman köyü yakınlarında (Fotoğraf -3)

[*] Kaya Mezarı, Alaman köyü yakınlarında (Fotoğraf -4)

Alaman Kaya Mezarı - Giriş

Alaman Kaya Mezarı (Kaçak kazı, mekan içinde)

Alaman Kaya Mezarı - Tepe Deliği

Kaya Mezarı - Alaman, Şarkışla (tüm görünüm)

[*] Fotoğraflar yörede bir süre boyunca çobanlık yapmış olan Veysel Taştan'ın yardımları ile elde edilmiştir. 01/10/2020 tarihine kadar basılı ve dijital hiçbir kaynakta bu tarihi kalıntıya dair fotoğraf yer almamıştır.